

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 7 czerwca 1938 r.
sygn. akt II C 3181/37**

Uprawniony do zachowku musi przyjąć zachowek według wartości w chwili rzeczywistego przydzielenia, chyba, że dziedzic sprzedał rzeczy wchodzące w skład masy spadkowej bez naglącej potrzeby.

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sądu Najwyższego M. Grabowski

sędziowie Sądu Najwyższego: J. Żurawski

E. Baczyński

przy udziale protokolanta aplikanta sądowego T. Blumentala

na rozprawie 7 czerwca 1938 r.

w sprawie małoletniego Emila Siegmana, powoda

przeciwko: 1) Józefowi Neufeldowi, 2) Adolfowi Neufeldowi i 3) Ittli Dobrysz vel Idzie z Neufeldów Seinfeldowej, pozwanym

o 5.275 zł

po rozpoznaniu skargi kasacyjnej powoda na wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 września 1937 r., sygn. akt II CA 849/37 w części oddalającej powództwo co do 5.221,85 zł

skargę kasacyjną oddala i zasądza od powoda na rzecz pozwanych koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 251,75 zł.

Uzasadnienie

Powód oparł skargę kasacyjną na obu podstawach z art. 426 k.p.c.¹ Podstawę kasacyjną z art. 426 pkt 2 k.p.c. upatruje w tym, że sąd apelacyjny na podstawie zeznań pozwanych ustalił, że zmarła Händla Neufeldowa nie pozostawiła w spadku pierścienia brylantowego. Według wywodów skargi kasacyjnej Sąd Apelacyjny w Krakowie powinien był oprzeć się na odmiennych zeznaniach świadków Samiego Siegmana i Liwii Siegman.

Wywody powyższe pomija się, ponieważ godzą w faktyczną ocenę sprawy, nie podlegająca dyskusji w postępowaniu kasacyjnym (art. 426 k.p.c.).

Podstawa kasacyjna z art. 426 pkt 1 k.p.c. polegać ma na pominięciu przez Sąd Apelacyjny pożytków z realności spadkowej przy obliczaniu wartości spadkowej.

¹ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. – Kodeks Postępowania Cywilnego, Dz.U. 1930 nr 83 poz. 651.

Podniesiony zarzut jest chybiony, skoro powód wysokości czystego dochodu wcale nie określił. Powód uzasadnia następnie podstawę kasacyjną z art. 426 pkt 1 k.p.c. tym, że sąd apelacyjny rzekomo błędnie przyjął za podstawę obliczenia zachowku 3/4 części czystej wartości spadku oraz wartość spuścizny w chwili wytoczenia powództwa.

Zdaniem powoda 1/4 część pozostałego wdowca Hirsza Neufelda nie ulegała strąceniu, nadto przy obliczeniu zachowku rozstrzyga wartość spuścizny w chwili śmierci spadkodawcy.

Przytoczone wywody nie są usprawiedliwione. Małżonek otrzymuje czwartą część spadku (§ 757 u.c.²), nie będąc dziedzicem koniecznym, wobec czego ustawowa część dziedziczna dzieci wynosi 3/4, zatem zachówek wynosi 3/8 części czystej wartości spadku. Przez rzeczywiste przydzielenie zachowku ze stanowiska § 786 u.c. i dekretu nadwornego z 27 marca 1847 r.³, powołującego się wyraźnie na przepis § 830 u.c., rozumieć należy ustanie według zasad obowiązujących dla podziału wspólnych rzecz stosunku wspólności istniejącego od chwili śmierci spadkodawcy w odniesieniu do przypadku między dziedzicem a uprawnionym do zachowku do chwili dobrowolnego uiszczenia zachowku lub też rozstrzygnięcia wyrokiem o roszczeniu o zachówek. Tylko w razie sprzedaży rzeczy spadkowych przez dziedzica bez usprawiedliwionej naglącej potrzeby przed rzeczywistym przydzieleniem zachowku za cenę niższą od wartości szacunkowej chwili śmierci spadkodawcy, rozstrzyga wartość szacunkowa zbytych rzeczy w chwili śmierci spadkodawcy.

Skoro zbycie rzeczy spadkowych w rachubę nie wchodzi, przeto zasada, wyrażona przez sąd apelacyjny, że uprawniony do zachowku musi przyjąć zachówek według wartości w chwili rzeczywistego przydzielenia jest zgodna z prawem.

Z tych zasad oddalono skargę kasacyjną.

Rozstrzygnięcie o kosztach polega na art. 98-101, 109 §§ 1 i 3 k.p.c.

[Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. - Kodeks Postępowania Cywilnego (k.p.c.): art. 426, art. 98-101, art. 109 § 1 i 3, Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej, Wiedeń 1811: § 757, § 786, § 830]

² Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, Justizgesetzsammlung 1811 nr 946. Oficjalny tekst polski: *Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej*, Wiedeń 1811, cz. I-III

³ Justiz-Hofdecret vom 27. März 1847, an sämtliche Appellationsgerichte; sämtlichen änderstellen bekannt gemacht mit Hofkanzlei-Decret vom 10. April 1847, Justizgesetzsammlung 1847 nr 1051. Brak tekstu polskiego.